

JAKAUTUNUTTA VÄKEÄ

Av-kääntäjien ansiokysely kertoo karua kieltään

Toukokuussa tehtiin järjestyksessään kolmas vuosittainen av-kääntäjien ansiokysely. Tiedustelun malli hakee vielä muotoaan, ja tällä kertaa päädyttiinkin uudenlaiseen ratkaisuun, jonka tarkoituksena on kartoittaa alan ehdottomasti suurimman joukon eli freelancereina työskentelevien välisiä eroja vuonna 2007. Vastaajat jaettiin kahteen ryhmään sen mukaan, tekeekö töitä YLElle tai MTV3:lle Yhtyneet-sopimuksen mukaan vai työskenteleekö muille toimeksiantajille muilla ehdoilla. Jälkimmäinen ryhmä jaettiin vielä kahtia työsuhteisina työskenteleviin ja yrittäjinä työskenteleviin. Vastaajia oli yhteensä 59, joista 29 oli Yhtyneet-kääntäjiä ja 30 muita.

Vastanneista Yhtyneet-kääntäjistä 23 ilmoitti tekevänsä töitä päätoimisesti ja 6 sivutoimisesti. Vastaavat luvut muiden kohdalla olivat 21 ja 9, joten suuria eroja ei tässä suhteessa ole. Yhtyneet-kääntäjät ovat selkeästi kokeneempia; lähes puolet vastanneista on toiminut alalla jo yli 15 vuotta. Muiden ryhmästä löytyi vain yksi yli 20 vuotta alan töitä tehnyt. Kaikilla muilla kokemus jäi alle 15 vuoteen, ja peräti 18 vastaajalla kokemusta oli alle 5 vuotta ja heistäkin 8:lla vasta alle 2 vuotta.

Töitä riittää, mutta näkykö se ansioissa?

Ansioiden kohdalla ryhmien väliset erot olivat selkeät. Yhtyneet-kääntäjien tulot painottuivat selkeästi yli 25 000 euroon vuodessa (kolmasosa vastaajista ilmoitti tienäävänsä 40 000 - 50 000 ja muutama vielä enemmänkin), kun taas muilla tulotaso jäi enimmäkseen alle 25 000 euroon vuodessa. Uusintakorvaukset ovat tulonlähteenä selvästi menettäneet merkitystään takavuosista. Yhtyneet-kääntäjistä 14 ei saanut niitä lainkaan, ja lopuillakin määrä nousi korkeintaan 3 000 euroon. Muiden ryhmässä uusintakorvaukset ovat lähes tuntemattomia; vain kuusi ilmoitti niitä saaneensa ja heistäkin neljä alle 1 000 euroa.

Arvioiduissa viikoittaisissa työajoissa saattoi näkyä television digiuudistus, joka aiheutti loppuvuodesta melkoisen työsuman tv-kääntäjille. Jos jätetään huomioimatta sivutoimisesti työskentelevät, joiden viikoittainen tuntimäärä jää vähäiseksi, niin Yhtyneet-kääntäjistä puolet ilmoitti tehneensä viikossa töitä yli 40 tuntia, monet jopa yli 50. Muilla työmäärä painottui selkeästi 35 - 45 tuntiin viikossa. Muilla työtahti näyttää kuitenkin olevan rivakampi, sillä ohjelmaminuutteja kääntyi vähemmässä työajassa hieman enemmän kuin Yhtyneet-kääntäjillä. Tähän tosin saattaa vaikuttaa ykkös- ja kakkoskäännösten erilainen osuus, jota kysymyksessä ei otettu huomioon. Lomailemaankin av-kääntäjät ovat vuoden aikana ehtineet keskimäärin 3 - 5 viikkoa molemmissa ryhmissä, ja sairastelusta tai työttömyydestä on kärsinyt vain harva.

Palkkioviidakko

Yhtyneet-sopimuksen ehdot ovat hyvin tiedossa ja julkisesti luettavissa vaikkapa Radio- ja tv-toimittajien liiton RTTL:n kotisivuilla osoitteessa http://www.rttl.fi/fi/index.php/yhtyneet_sopimus/, joten Yhtyneet-kääntäjiltä ei udeltu tällä kertaa palkkioista. Muiden ryhmässä sen sijaan haluttiin selvittää työsuhteisten freelancerien ja yrittäjinä toimivien palkkioiden eroja. Mitään yhteisiä työehtosopimuksia tai minimipalkkioitahan tällä joukolla ei ole. Työsuhteisia vastaajia oli 10 ja yrittäjiä 20, mikä tukee käsitystä siitä, että käännöstoimistoissa on alettu teettää entistä enemmän töitä yrittäjillä.

Palkkiot pyydettiin ilmoittamaan ilman lisiä, lomakorvauksia ja arvonlisäveroa, mikä pitää ottaa vertailuissa huomioon. Työsuhteisille maksetaan normaali lomakorvaus, ja sen lisäksi työnantaja hoitaa oman osuutensa palkan sivukuluista. Yrittäjät taas lisäävät laskuunsa arvonlisäveron, mutta vastaavat sivukuluista yksinään. Palkkioiden kirjo osoittautui melkoiseksi.

Palkkionmääräytymisperusteena tekstimäärä eli repliikkipalkkio pitää edelleen pintansa, vaikka ohjelman pituuteen perustuva minuuttihinnoittelukin näyttää yleistyneen. Käytettävää työaikaa sen sijaan pidetään perusteena vain harvoin. Yleisin ykkös-käännösten repliikkipalkkio asettui

molemmissa joukoissa 0,41 ja 0,55 euron välille. Tämän vähempää ei kukaan ilmoittanut saaneensa. Yrittäjien joukosta yli puolet kuitenkin ilmoitti saaneensa enemmän, jotkut jopa reilusti yli euron, mikä vastaa Yhtyneet-sopimuksen hintatasoa. Kakkoskäännösten kohdalla työsuhteisten palkkiot liikkuivat melko yksimielisesti 0,30 - 0,40 euron välillä, kun taas yrittäjien joukossa oli suurempaa hajontaa: kolmasosalla vastaajista palkkio jäi 0,21 ja 0,25 euron välille (alin palkkio), ja toisella kolmasosalla palkkio oli 0,36 - 0,40 euroa. Muutama vastaaja sai jälleen muita enemmän.

Minuuttipalkkioiden kohdalla hajonta eri ryhmien välillä oli suurempi. Ykköskäännöksissä palkkiot vaihtelivat työsuhteisilla 3,00 ja 4,50 euron ja kakkoskäännöksissä 2,50 ja 3,50 euron välillä. Yrittäjillä alhaisin ykköskäännösten minuuttipalkkio jäi alle 3 euroon ja korkein oli yli 6 euroa. Enemmistö sijoittui kuitenkin samoihin lukuihin työsuhteisten kanssa. Kakkoskäännöksissä oli vastaavaa hajontaa: alhaisimmat palkkiot olivat alle 2,50 euroa, korkeimmat yli 5 euroa ja enemmistö siinä välissä 3 - 4 euroa. Yleisin tuntipalkkio työsuhteisilla osui 15 ja 20 euron väliin. Yrittäjillä tässäkin oli paljon hajontaa. Alhaisin tuntipalkkio oli alle 10 euroa ja korkein 40 - 45 euroa. Enemmistö ilmoitti veloittavansa tuntitöistä 15 - 25 euroa. Vähimmäispalkkiota ei työsuhteisten joukossa ilmoittanut veloittavansa kuin yksi. Yrittäjistäkään kolmasosa ei vähimmäispalkkiota tunne.

Palautettakin tuli

Kyselyn päättäneessä palauteosiossa moni tuskaili vastaamisen vaikeutta. Osa vastaajista oli tehnyt töitä vain osan vuotta eikä pitänyt siksi vastauksiaan vertailukelpoisina, ja osa oli tehnyt töitä välillä Yhtyneet-sopimuksen mukaan ja välillä muilla ehdoilla. On valitettavasti mahdotonta laatia sellaista kyselyä, jossa voitaisiin ottaa huomioon kaikki erilaiset tilanteet, mutta parhaamme yritämme. Ainakin tällä kerralla välttyttiin parin vuoden takaiselta kritiikiltä, jota tuli siitä, että kysymyksiä oli paljon ja osa niistä oli kaikkea muuta kuin yksiselitteisiä. Kokemuksesta viisastuneena kyselyä olikin tällä kertaa sekä karsittu että selkeytetty. Moni muisti myös kiittää tärkeän kyselyn tekemisestä tai toi julki huolensa alan ansiokehityksen suunnasta. Toivottavasti kyselyn tulokset kannustavat av-kääntäjiä entistä aktiivisempaan edunvalvontaan!

Kyselyn tuloksia esitellään tarkemmin kolmosjaoston syyskuun kuukausikokouksessa, johon ovat tervetulleita kaikki asiasta kiinnostuneet.

Sanna Väre

Kirjoittaja on av-kääntäjien jaoston puheenjohtaja

Sanastoa:

Repliikki = kerrallaan ruudussa näkyvä yksi- tai kaksirivinen teksti

Ykköskäännös = käännös + ajastus

Kakkoskäännös = valmiiseen ajastukseen tehty käännös